

De wijze lessen van Eveliens moeder

Spirituele groei bij dementie

'Het is heel logisch dat het sensitieve belangrijker wordt nu de ratio niet meer zo goed functioneert'

“Er zijn hele boeken over ‘zijn in het nu’ geschreven”, zegt de moeder van Evelien Pullens vrolijk. “Ik hoef daar niet over te lezen, want ik doe het vanzelf”, zo vervolgt ze. Huh? Heeft Eveliens moeder, nu ze alzheimer heeft, iets verworven - leven in het moment - waar dochterlief zelf al heel lang met meditatie en mindfulness haar best voor doet? Dit is niet de enige pakkende opmerking van moederlief. Zo zei ze ook eens: “Ik wil niet zo lang mogelijk leven, maar leven zo lang als nodig is.” Wat zegt en weet ze eigenlijk? Evelien is geïntrigeerd en gaat op onderzoek naar de verborgen wereld die onder dementie ligt.

TEKST: EVELIEN PULLENS

Mijn moeder beseft blijkbaar dat het ergens nodig is dat ze deze periode van geheugenverlies meemaakt. Zou ze hierin iets ervaren en doorgronden van wat ze in haar volle volwassen leven niet kon pakken, omdat ze altijd zo gericht was op andere mensen? Nu de contacten om haar heen minder bereikbaar zijn, is er wellicht meer ruimte voor inkeer, voelen, luisteren, weten.

In het landschap van de ziel

In mijn praktijk voor reading en healing ontvang ik familieleden van mensen met dementie die me mee laten kijken naar de belevingswereld van hun naasten. Ze hebben vragen, voelen zich soms machteloos en willen graag rust brengen in de verwarring van hun ouders of echtgenoot. Intuïtief voelen ze aan dat er onder het oppervlak een kleurrijk innerlijk verhaal te lezen is. In het landschap van de ziel gebeurt van alles waar we geen weet van hebben. Door contact te maken op wezensniveau kun je communiceren met de onderliggende laag. Terwijl iemand in het dagelijks leven boosheid of irritatie laat zien, is er innerlijk vaak een heel ander proces gaande: verwerking van oude trauma's, verborgen verdriet, losbarsten van lang verlangde vrijheid, in contact zijn met liefde, wijsheid en het hogere. Hoewel je het niet altijd in de dagelijkse realiteit herkent, is die dynamische binnenwereld een enorme verrijking van het leven. Kennis en begrip van de onderliggende laag geeft partners of familie troost en acceptatie en vaak ook nog eens praktische handvatten. Zo kwam er een vrouw bij me met het volgende probleem: “Mijn

vader is af en toe zo boos dat hij niet meer te houden is. De verzorging heeft al van alles geprobeerd, maar kan de oorzaak niet ontdekken. Nu krijgt hij medicijnen, omdat we ook geen andere oplossing meer zien.” Als ik op dieper niveau naar haar vader kijk, zie ik dat de man heel opgelucht is dat hij zijn ingehouden emoties kan uiten. Eerder in zijn leven lukte dat niet door verantwoordelijkheidsgevoel en onmacht. Er is in al die jaren zoveel spanning opgebouwd dat de boosheid inmiddels buitenproportioneel is gegroeid. Lastig voor de omgeving, maar bevrijdend voor hem zelf. “Ik zal met hem eens naar de stort rijden”, zei de dochter toen ik haar vertelde dat haar vader eindelijk zijn opgekropte woede kan verwerken. “Dan kunnen we allerlei dingen weggooiden en kapot maken. Heerlijk!” Ze begrijpt dat het nodig is dat haar vader deze fase doormaakt.

Traag en aandachtig

Dementie uit zich bij iedereen verschillend. Mijn moeder werd nauwelijks boos of verdrietig toen ze alzheimer kreeg, bij haar borrelde er juist een ongekennde wijsheid op. Daar luisterde ik goed naar, omdat ik ervan wilde leren. “Als er iets niet klopt, dan heb ik daar zelf in ieder geval geen last van”, vertelde ze mij op een dag. Wat relativerend! Ik hoefde me volgens haar dus niet zo druk te maken over de dingen die niet goed gaan. Mijn perfectie kon ik stukje bij beetje loslaten. Ik ging minder doen en meer zijn. Als ik de poort binnenga van het verzorgingshuis waar mijn moeder woont, kijk ik naar de grote statige bomen en haal ik een keer diep adem. Ik loop een paar gangen door om bij haar woongroep te komen. Traag en nieuwsgierig stap ik de huiskamer binnen, zodat mijn moeder en haar medebewoners aan mij kunnen wennen en ik aan hen. Zo kan ik observeren wat er om me heen gebeurt en mijn intuïtie laten spreken. Ik merk dat iedereen rustiger wordt en meer van zichzelf laat zien als ik zo langzaam en aandachtig ben. Als ik de bewoners één voor één langsga om te begroeten, zie ik dat ze me recht aankijken en we geconcentreerd onderzoeken wat we aan elkaar hebben. Heel puur dus, dicht bij mezelf en dicht bij de ander. Ik gebruik mijn intuïtie en zij ook. Het is heel logisch dat het sensitieve belangrijker wordt nu de ratio niet meer zo goed functioneert. Ik heb ontdekt dat ik de intuïtieve kracht van mensen die deze wonderlijke ziekte hebben, niet moet onderschatten. Ze zien en weten meer dan je denkt en uiten dat vaak op een onverwachte, soms zelfs poëtische manier.

Hoger bewustzijn

“Ik weet niet waar ik ben, maar het bestaat wel”, zei mijn moeder eens. “Jij bent zo echt.” Deze uitspraak verwoordt een intense, wezenlijke ervaring. ‘De ziel, het meest authentieke deel van een mens, wordt niet ziek’, zegt Maria van Zutphen: ‘Bij dementie wil men zich opnieuw verbinden met het wezen van het bestaan’. ‘De ziel gaat zich in haar werkelijke gedaante tonen’, zegt Hans Siepel. ‘Het bewustzijn van mensen met dementie sterft niet af,

integendeel, het transformeert in hogere dimensies van het bewustzijn... Zo bezien is dementie een spiritueel proces. De mens trekt zich uit de stoffelijke werkelijkheid van ego-bewustzijn terug'. Mensen als Hans Siepel en Maria van Zutphen herkennen de spirituele groei bij dementie. Zij spreken over zielsbewustzijn en hoger bewustzijn, wat zich vrijmaakt en transformeert in een hogere dimensie. In mijn eigen boek *De vijfde dementie* beschrijf ik wat ik bij mijn readings heb waargenomen in de binnenwereld van mensen met dementie. Het komt voor dat iets teruggehaald wordt wat lang vergeten was; vrijheid, liefde, speelsheid, wijsheid. Men hervindt de stralende en liefdevolle krachten van de ziel die ondergesneeuwd waren geraakt door de strakheid en perfectie van het dagelijks leven. Soms zie ik ook dat vastzittende pijn of emoties uit het verleden verwerkt en losgelaten worden, zodat iemand lichter en zonder ballast de laatste levensfase in kan gaan. Intuïtie opent zich als mensen dementie krijgen, wat kan betekenen dat men een vanzelfsprekende verbinding met het hogere heeft in de vorm van contact met overledenen of het goddelijke.

'Men hervindt de stralende en liefdevolle krachten van de ziel die ondergesneeuwd waren geraakt'

Contact met overledenen

Er wordt weleens gelachen om mensen met dementie die conversaties hebben in zichzelf. Zijn het hallucinaties of schimmen uit het verleden waar ze mee communiceren? Het zou ook een gesprek met een overledene kunnen zijn. De scheidslijn tussen leven en dood lijkt dunner te worden bij dementie. Soms zie je dat mensen die gestorven zijn toch nog heel levend aanwezig zijn voor iemand, alsof er niets gebeurd is. Dat zou betekenen dat we hallucinaties en gesprekken in het luchtledige niet moeten bagatelliseren. Ze zijn veel echter dan wij denken! Ik heb afgesproken met Wilbert de Waal, die zich zorgen maakt over zijn echtgenote met dementie. Hoewel hij met volle overgave voor haar zorgt, kan hij de laatste tijd steeds moeilijker contact met zijn vrouw krijgen. "Vroeger was zij heel actief, maar nu wil ze niets meer ondernemen. Zij zit voor zich uit te staren en praat vaak onverstaaanbaar in zichzelf." Als ik meekijk, zie ik alleen maar rust. Zij lijkt geen probleem te hebben met de situatie. Dat beaamt hij. "Zij is heel liefdevol en glimlacht soms met een verre blik." Mevrouw De Waal lijkt te genieten van het loslaten van haar aardse verantwoordelijkheden en kan nu communiceren met een andere dimensie. "Het lijkt wel of ze contact heeft met een overledene die heel dicht bij haar

stond", vertel ik haar man. "Zij heeft het haar hele leven al over haar zus die is overleden toen ze achttien was. Ze hadden een sterke band en mijn vrouw heeft altijd verdriet gehad om haar vroege dood. Als ze nu weer contact heeft met haar zus, vind ik dat heel fijn voor haar." Nu Wilbert de Waal begrijpt waar zijn vrouw mee bezig is als ze zo naar binnen gekeerd overkomt, kan hij haar veel gemakkelijker loslaten. Daardoor neemt de spanning bij hem af en is er voor zijn vrouw ook weer een rustige en neutrale basis om in contact met hem te komen op de momenten dat haar aandacht bij het aardse leven is.

Mekijken op intuïtief niveau

Beleving en meebewegen met de binnenwereld van naasten met dementie vraagt van ons dat we ons losmaken van oude ideeën en herinneringen. Hoe meer we in het nu zijn, hoe beter we kunnen waarnemen en intuïtief signalen kunnen opvangen. Het vraagt van ons een vertraging en een vermogen tot zijn. Wat een levensles is dat! "Het lichaam is kapot", zei mijn moeder toen ze gevallen was en niet meer kon lopen, "maar ik gebruik het toch nog even." Een maand lang lag ze op bed met die pijnlijke gebroken heup en andere kwalen die verslechterden. Het was duidelijk dat ze niet beter zou worden. Daar was ze zich bewust van. Ze wist welke stappen gezet moesten worden in die laatste fase en was er heel duidelijk in dat ze haar leven tot het einde toe bewust wilde meemaken om daarmee de kennis van haar ziel over sterven en 'uit het lichaam gaan' te vergroten. Mijn moeder had nog woorden voor wat ze meemaakte, maar ik kon ook intuïtief, zonder woorden, met haar communiceren. Meekijken op intuïtief niveau is ongrijpbaar. Tegelijkertijd is het een heel intense ervaring die bij mij vorm krijgt in beelden. Toen ik naast het bed van mijn moeder zat, kon ik ervaren dat er ruimte en liefde was aan de andere zijde. Ik zag het als een oranje licht, mijn moeder zag het anders. "Ik heb mijn paleis

‘Zijn het hallucinaties of schimmen uit het verleden waar dementerenden mee communiceren? Het zouden ook gesprekken met overledenen kunnen zijn...’

gezien en met veel mensen gesproken.” Ze kon er nog niet naartoe, omdat er iets ‘voor zat’. In mijn beeld was er een vlies dat de opening dichthield.

De vierde plek

“Ik weet dat er vier plekken zijn, ik heb er nu drie”, vertelde mijn moeder. “Wat is de vierde plek?”, vroeg ik haar. “De vierde begint hier”, antwoordde ze. Ik zag een soort brug, een weg naar dat oranje licht. Ik merkte dat mijn moeder zich op allerlei manieren aan het voorbereiden was om die weg te betreden. In de beelden die ik voor me zag, was ze het pad aan het schoonvegen en pakte ze haar koffer. “Ik heb iets nieuws ontdekt en zet dat vast. Daar begint de reis”, zei ze. “Ik denk over de mogelijkheden. Ik kan kiezen”, gaf ze aan. Ik zag dat haar wezen, haar ziel, met een soort draden aan haar lichaam verbonden was. Deze ‘dradenpartij’ was mijn moeder in haar laatste weken losser aan het maken en aan het ontwarren. Soortgelijke beelden heb ik eerder gezien toen ik mee mocht kijken naar andere mensen die het leven gingen verlaten. Bij anderen was het soms angstig en verwarrend, maar mijn moeder deed dit alles met een onbegrijpelijk plezier en grote nieuwsgierigheid. Eigenlijk niet te bevatten, want ze had veel pijn. “Pijn hoort erbij”, zei ze. Blijkbaar bezat ze kennis over het verlaten van haar lichaam en accepteerde ze de ongemakken. Haar dokter was in eerste instantie

wantrouwig toen ik haar vroeg om mijn moeder niet te veel morfine te geven en haar zo helder mogelijk te houden ondanks de pijn die ze had. Maar toen ik haar wees op wat mijn moeder zelf zei en haar vertelde wat ik op wezensniveau zag gebeuren, begreep ze het en hebben we samen heel goed kunnen afstemmen. Een bijzondere samenwerking van wetenschap en intuïtie! “Ik heb veel van je geleerd”, zei de dokter later tegen me. Is dat niet het mooiste wat bestaat: kunnen leren van elkaar? En hoe wonderlijk is het dat we zelfs kunnen leren van mensen met dementie. Was het daarvoor nodig, deze lastige, pijnlijke en tegelijk wonderschone periode van het leven? •

WIN!

Wil jij het boek *De vijfde dementie* van Evelien Pullens graag lezen? Je maakt kans op één van de door uitgeverij AnkhHermes (www.ankh-hermes.nl) gratis beschikbaar gestelde exemplaren door een gemotiveerde mail te sturen naar paravisie@edicola.nl. Vergeet niet je adresgegevens te vermelden!

Evelien Pullens is reader en healer en leraar intuïtieve ontwikkeling bij het ‘Centrum voor Leven en Intuïtie’ (WWW.CLI.NL) Zij schreef *De vierde dementie* en *De vijfde dementie*, uitgegeven bij AnkhHermes. Haar moeder is inmiddels overleden, maar kon tot op haar sterfdag verwoorden wat zich in haar hoofd afspeelde. WWW.EVELIENPULLENS.NL en WWW.4DEMENTIE.NL